

Міністерство освіти і науки України
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Інститут музичного мистецтва
Університет імені Яна Кохановського (Кельце, Польща)
Інститут музичної освіти Університету імені Яна Кохановського
Університет Вітовта Великого (Каунас, Литва)
Музична академія Університету Вітовта Великого
Казахська національна консерваторія імені Курмангазі (Алмати, Казахстан)
Ministry of Education and Science of Ukraine
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
Institute Music Art
University Jan Kochanowski (Kielce, Poland)
Institute Music Education University Jan Kochanowski
University Vytautas Magnus (Kaunas, Lithuania)
Music Academy of University Vytautas Magnus
Kazakh Kurmangazy National Conservatory (Almaty, Kazakhstan)

ISSN 2518-721X

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ХХІ СТОЛІТТЯ – ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА:

збірник наукових праць інституту музичного мистецтва
Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка

MUSIC ART XXI CENTURY – HISTORY, THEORY, PRACTICE:

collection of scientific papers Institute of Musical Art
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

ВИПУСК 2
ISSUE 2

Дрогобич – Кельце – Каунас – Алмати
Побит, 2017
Drohobych – Kielce – Kaunas – Almaty
Posvit, 2017

Рекомендовано до друку. Вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 15 від 19 листопада 2016 року)
Рекомендовано до друку. Вченою радою
Казахської національної консерваторії імені Курмангазі
(протокол № 4 від 9 листопада 2016 року)

УДК 78.01(08)
ББК 85.31.043
М 89

Музичне мистецтво ХХІ століття – історія, теорія, практика : збірник наукових праць інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / загальна редакція та упорядкування А. Душній. – Дрогобич – Кельце – Каунас – Алмати : Посвіт, 2017. – Вип. 2. – 164 с.

Другий випуск збірника «Музичне мистецтво ХХІ століття: історія, теорія, практика» розкриває проблеми музикознавства та музичного виконавства, мистецької та музичної педагогіки, циркового та хореографічного мистецтва.

Видання адресоване фахівцям у галузі музичного мистецтва, науковцям, викладачам та студентам вищих навчальних закладів.

Головний редактор:

Душній А.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, член-кореспондент Міжнародної академії наук педагогічної освіти

Редакційна колегія:

Бермес І.І. – доктор мистецтвознавства, професор (Україна);
Мельник Ю.Є. – доктор мистецтвознавства, професор (Україна);
Мандравак Є. – доктор габлітований, професор (Польща);
Круль Я. – доктор габлітований, професор (Польща);
Бальчунас Г. – доктор гуманітарних наук (Литва);
Геруле С. – доктор гуманітарних наук, доцент (Литва);
Вукангайце Д. – доктор соціальних наук (педагогіка), доцент (Литва);
Смакова З.Н. – доцент, заслужений діяч культури Республіки Казахстан (Казахстан);
Кулакбарова Л.І. – кандидат педагогічних наук, професор (Казахстан);
Кузьмобасва С.А. – доктор мистецтвознавства, професор, заслужений діяч Республіки Казахстан (Казахстан).

Рецензенти:

Сташевський А.Я. – доктор мистецтвознавства, професор Інституту культури і мистецтв Луганського національного університету ім. Т. Шевченка (Луганськ)
Салій В.С. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри народних музичних інструментів та вокалу Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка

Збірник включений до міжнародних науково-метричних баз РІНЦ
(№ 127-02/2016К від 05.02.2016 р.) та Google Scholar

Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність наведених даних та посилань.

© Дрогобицький державний педагогічний
університет імені Івана Франка, 2017
© Душній А.І., 2017
© Посвіт, 2017

Recommended for publication
by Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Academic Council
(protocol № 15 from November 19, 2016)
Recommended for publication by Kazakh Kurmangazy National Conservatory
(protocol № 4 from November 9, 2016)

UDC 78.01(08)
BBK 85.31.043
M 89

Music Art XXI Century – history, theory, practice : collection of scientific papers Institute of Musical Art Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University / [edited and compiled A. Dushnyj]. – Drohobych – Kielce – Kaunas – Almaty : Posvit, 2017. – Issue 2. – 164 p.

The second issue of the collection «Music Art XXI Century: History, Theory, Practice», reveals the problems of musicology and musical performance, artistic and musical pedagogy, Circus and of choreographic art.

The publication is addressed specialists in the field of musical art, scientists, teachers and students of higher educational institutions.

Chief editor:

A. Dushnyj – Ph.D. in Education, Associate Professor, EISA Corresponding Member

Editorial board:

I. Bernes – Doctor of Arts, Professor (Ukraine);
J. Medvedyk – Doctor of Arts, Professor (Ukraine);
Je. Magdrowski – Doctor Habilitation, Professor (Poland);
Ja. Król – Doctor Habilitation, Professor (Poland);
G. Balciunas – Ph.D. in Humanities (Lithuania);
S. Gerulis – Ph.D. in Humanities, Associate Professor (Lithuania);
D. Bukantaitė – Ph.D. in Humanities, Associate Professor (Lithuania);
Z. Smaikova – Associate Professor, Honored Worker of Culture Republic Kazakhstan (Kazakhstan);
L. Kalyakbarova – Ph.D. in Education, Professor (Kazakhstan);
S. Kuzembayeva – Doctor of Arts, Professor, Honored Artist of Republic Kazakhstan (Kazakhstan).

Reviewers:

A. Stashevskiy – Doctor of Arts, Professor Institute of Culture and Arts of Luhansk Taras Shevchenko National University (Poltava), Honored Artist of Ukraine, Academician of International Academy of Informatization

V. Saliy – Ph.D. in Education, Associate Professor of Folk Musical Instruments and Vocals Department, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

The collection included in the international scientific-metric bases
RSCI (№ 127-02/2016K from 05.02.2016) and Google Scholar

Editorial board do not necessarily reflect the position expressed by the authors of articles, and is not responsible for the accuracy of these data and references.

© Drohobych State Ivan Franko
Pedagogical University, 2017
© A. Dushnyj, 2017
© Posvit, 2017

Олександр ПЛАХОТНЮК
(Україна, Львів)

ХОРЕОГРАФІЧНІ КОНКУРСИ – ФУНКЦІОНУВАННЯ У ВІДЗЕРКАЛЕННІ СУЧАСНОЇ ТАНЦОВАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

У статті розглядається проблематика ключових моментів розвитку хореографічних конкурсів. Аналізуються питання значимості хореографічних конкурсів та фестивалів у становленні сучасної танцювальної культури України, проблематика організації конкурсів в Україні. Проаналізовано ключові моменти розвитку конкурсного танцювального руху, основні тенденції та проблематика його розвитку в Україні. Висвітлено бачення основних засад та перспектив розвитку конкурсів та фестивалів у культурному просторі сьогодення.

Ключові слова: хореографічний конкурс, фестиваль, «Етновоєр», фольклор, танцювальна культура, танцівник, ансамбль, хореографічний колектив.

Літ. 8.

Aleksandr PLAKHOTNYUK
(Ukraine, Lviv)

CHOREOGRAPHIC COMPETITIONS – THE FUNCTIONING OF MODERN DANCE CULTURE IN UKRAINE

The article discusses the problems of the highlights of dance competitions. The issues of significance choreographic competitions and festivals in the development of modern dance culture in Ukraine. The issue of the organization of competitive competitions in Ukraine. Analyzes the key moments in the development of competitive dance movement, the main trends and problems of its development in Ukraine. When covering the vision of prospects of development of competitions and festivals in the cultural space of the present.

Key words: dance contest, festival, «Etnovoer», folklore, dance culture, dancer, ensemble, dance team.
Ref. 8.

Конкурсний та фестивальний рух у танцювальній культурі вже впродовж останніх десятиріч здобув у світі нове розповсюдження і змістовне трактування. Колосальними поступами, ґрунтуючись на

власному досвіді та можливостях, розвивається він у культурно-мистецькому просторі України. Варто зауважити, що в Україні практика у проведенні хореографічних фестивалів різного роду поки що має більше граней, ніж саме хореографічних конкурсів. Причин цьому вбачаємо декілька, а саме: нерозуміння специфіки раціонального зерна конкурсної динаміки для розвитку танцювальної культури; складність підготовчо-організаційних моментів у діяльності з боку оргкомітетів, хореографів, танцівників, керівників колективів; складність формування і дотримання засад хореографічного конкурсу, особливо це помітно в середовищі аматорського танцювального руху.

До проблем розвитку хореографічного конкурсного та фестивального руху в Україні в своїх дослідженнях звертались цілий ряд дослідників розвитку хореографії. Серед них, О. Кузик піднімає питання організації дітей та юнацтва в навчальних установах позашкільця, шляхом залучення дітей та юнацтва до хореографічних колективів [1, 8–13]. Регіональні питання розвитку хореографічних фестивалів та їх значення комунікації українського суспільства у своїх дослідженнях розкривають Р. Скляр [6, 67–71], О. Мойсюк [2, 131–137]. Т. Шіт піднімає важливість особистості в організації конкурсів балетного танцю, аналізуючи творчість львівського хореографа В. Рудчика [8, 57–62].

Мета статті – проаналізувати особливості хореографічного конкурсу через його репрезентативні системи.

Наше завдання – розглянути проблематику організації конкурсного та фестивального руху в Україні, висвітлити основні ключові дискусійні моменти розвитку конкурсного руху серед хореографічних колективів.

Зазначимо, що під хореографічним конкурсом розуміється (лат. concurs – зустріч, зібрання) змагання хореографічних колективів, хореографів, танцівників, артистів балету і т. д. за оголошеними правилами, визначеними перед початком проведення процедури оцінювання, що відповідно надає змогу відібрати найкращих із заявлених учасників за встановленими критеріями. Оцінювання проводить визначене експертне журі або суддівська колегія, що здатна професійно та об'єктивно оцінити технічні та мистецькі характеристики конкурсантів відповідно до заявленого критеріїв. Дефініція переможців відбувається шляхом підсумовування оцінок, що були надані від кожного члена журі, та виявлення лідерів, що отримали найвищі оцінки [7, 147].

Доцільно звернути увагу на актуальне, важливе місце саме конкурсно-системи для формування кращих зразків сучасної танцювальної культури України. Можна виділити характерну лінію рис, що відрізняють діяльність конкурсів від інших презентаційних форм оцінювання у хореографії:

— присутність самого факту критеріїв конкурсного оцінювання мистецьких, технічних, індивідуальних та інших явищ і еталонів відповідно до чітких засад;

— вони об'єднують і синтезують у собі як традиційні форми презентації танцю, так і пропонують певні нові вимоги щодо представлення конкурсною програмою. Відповідно це стає чудовим стимулом для творчого вирішення поставленої проблематики;

— конкурси мають чималий спектр подачі танцювального матеріалу, тут активно виражається міжнародна взаємодія та взаємовплив, що сприяють у загальних процесах глобалізації та комунікації створити оригінальне новітнє танцювальне явище;

— форма міжнародного конкурсу сучасного хореографічного мистецтва сприяє заснуванню та створенню нових виразних тенденцій розвитку танцювальної культури;

— конкурс стає стимулом для різного роду мистецьких інституцій, для більш вдалого підтвердження нових танцювальних проєктів, що не тільки представляють свої мистецькі проєкти, але й аналізують їх недоліки, а також накреслюють подальший розвиток;

— конкурсний рух у танцювальній культурі стає загальною системою, створеною для підтримки хореографічного мистецтва та формування нових ціннісних критеріїв у його сфері виразно-образних засобів.

Це одне, досить делікатне питання, як до організаторів, так і до учасників: хореографічний конкурс-фестивальний ажіотаж (не тільки хореографічний в прозорому вигляді) — це відродження культури, формування нових тенденцій розвитку мистецтва чи «легкі гроші»? Це дискусійне питання, тому зазначимо декілька тез для продовження майбутнього діалогу.

Усі погодяться з тим, що в останні роки в Україні триває справжній ажіотаж танцювальних проєктів. Немовбито все пречудесно, людям — свято, танцівникам й хореографам є можливість представити свою творчість на сцені, зробити крок до слави, а українській культурі — розвиток і піднесення. На жаль, часто-густо, аналізуючи діяльність цих проєктів, пригадується відомий вислів: «хотіли якнайкраще, а вишло — як завжди».

Усі вони подаються під різним «соусом», тут і дитячі конкурси, фестивалі, мистецькі проєкти, культурні події явища тощо. За останні роки чи не щомісяця у кожному місті, а особливо в обласному центрі проводяться конкурси, фестивалі, та, на жаль, досить часто вони носять характер «фестивальчиків» різних напрямів і жанрів та культурно-мистецького татунку.

Не менш важливим є питання, хто і для чого проводить ці конкурси та фестивалі. Аналізуючи це запитання, можна вирізнити декілька магістральних груп, до яких можна віднести: культурно-мистецькі осередки; державні та комунальні центри, осередки по-защільної освіти; громадські організації; вищі навчальні заклади; різні об'єднання як державного, так і приватного сектора, що не пов'язані на пряму з хореографічним мистецтвом. Досвідчений хореограф-керівник колективу, проаналізувавши будь-який інформаційний лист того чи іншого конкурсу, сам може зробити певні висновки. Відповідно до цього відразу стає зрозумілою та ціль, для якої все це робиться.

Ще одне досить важливе та актуальне питання, яке виділяється в межах дискусійного опрацювання даної проблематики. Дивує той факт, що у нас в Україні скоро не буде вже фестивалів, що покликані сприяти збереженню фольклорного національного танцювального мистецтва. Причина вбачається в цьому одна — вони неприбуткові. Для прикладу, у Львові, окрім Міжнародного фольклорного фестивалю «Етномир», що відбувається під егідою Міжнародної ради організації фестивалів фольклору і традиційних мистецтв (CIOFF) при ЮНЕСКО та Міжнародної організації народної творчості (IOV) [3], і ще декількох фестивалів, які організовує Національна спілка хореографів України, пригадати інші курси чи фестивалі, які спрямовані на збереження та розвиток фольклорної танцювальної культури в Україні, не можемо [4, 217–226].

Що тут дивуватись, якщо відомий той факт, коли керівники народних ансамблів, шкіл народного танцю, які, на загальноприйнятну думку, як ніхто інші мають підтримувати український фольклорний танець, організовують фестивалі, де долучають до народного танцю сучасний, естрадний, спортивний, балетний танець. Не будемо в даному дослідженні піднімати ще одне дискусійне питання, що розуміється під поняттями «сучасний», «естрадний», «спортивний», «балетний» танець, тут проглядається нерозуміння самої суті цих хореологічних категорій [5, 66–79]. Постає пряме питання, яка мета

Проблеми циркового та хореографічного мистецтва цих фестивалів? Це питання спірне і потребує окремого дослідження та аналізування цих фестивалів.

Наступні проблеми, що назрівають з даного дослідження: чи варто контролювати організаторів даних конкурсів, фестивалів; які джерела фінансування потрібно залучати для їх проведення? Якщо будемо чекати, поки нам хтось щось дасть і допоможе, то нічого не отримаємо, ми загинемо як нація, як етнос. Танцювального репертуару в Україні не відбудеться взагалі, тому що нація надто неоднорідна й незгуртована у реаліях сьогодення. Державна політика щодо піднесення танцювальної культури в Україні насправді розгортається неспішно. Хоча потрібно відзначити, що в останні роки постійно відбуваються реформаторські процеси на покращення даної ситуації. Та все ж шляхом заборон й обмежувальних заходів нового трактування мистецького, творчого сприйняття танцівника ми своєї діяльності ні до чого хорошого не призведе. Історичний досвід показує, що шлях активного й примусового прищеплення не призводить до позитивних результатів, а швидше викликає зворотні наслідки.

Отже, констатуємо, що всі ці низькосортні одноденні «фестивальчики», конкурси і без зовнішнього втручання приречені на провал, підуть у небуття. Жоден хореограф, танцівник, який поважає себе, своєю творчістю, не братиме вдале участь у таких низькокультурних заходах. В сьогоденні реаліях мало, а то й відсутності фінансування мистецьких проєктів, треба самостійно розуміти, для чого переводять так звані благочинні внески за участь.

Отже, організація та проведення сьогоденні хореографічних конкурсів є стимулюючим фактором як і для самих танцівників та ансамблів, так і для організаторів; надає невечірні можливості для вдосконалення колективами свого мистецького рівня; сприяє у формуванні загальнокультурних цінностей; розвитку танцювальної культури України.

Це дослідження, спираючись на практичний досвід проведення міжнародних конкурсів, маніфестує актуальну і затребувану ділянку для вивчення у сучасному мистецтвознавстві такого явища, як хореографічний конкурс та його значення для розвитку танцювальної культури в Україні.

Плахотнюк О. Хореографічні конкурси – функціонування у відзеркаленні...

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кузик О. Організація дозвілля в навчальних установах позашкільної шляхом залучення дітей та юнацтва до аматорських колективів / О. Кузик // зб. матер. Міжнар. наук.-практ. конф. та Всеукр. семінару з сучасної хореографії (19 – 21 жовтня 2012 р.) / [упор. О. Плахотнюк]. – Львів : ЦТДЮГ, 2012. – С. 8–13.
2. Мойсок О. Хореографічний фестивалі Чернігівщини як засіб комунікації українського суспільства / О. Мойсок // 36. матер. І Міжнар. конф. (19 травня 2016 р.). – К. : НАКККІМ, 2016. – С. 131–137.
3. Міжнародний фольклорний фестивалі «Етновир» [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.etnovir.org.ua/> - Заголовок з екрану.
4. Плахотнюк О. Джаз-танець як феномен художньої культури : дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 26.00.01 «Теорія й історія культури» / Олександр Плахотнюк – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2016. – 295 с.
5. Плахотнюк О. Стилі та напрямки сучасного хореографічного мистецтва / О. Плахотнюк – Львів : ЦТДЮГ, 2009. – 80 с.
6. Склад Р. Фестивальний рух та його значення у розвитку хореографічної культури Дніпропетровщини / Р. Склад // 36. матер. ІІІ Всеукр. наук.-тв. конф. (19 травня 2015 р.). – К. : НАКККІМ, 2015. – С. 67–71.
7. Сучасне хореографічне мистецтво: підручник, тенденції, перспективи розвитку : навчально-методичний посібник / [упор. О. Плахотнюк]. – Львів : СПОЛОМ, 2016. – 240 с.
8. Шіт Т. Вікентій Магвійович Рудчик – легендарна постать у контексті розвитку балетної хореографії Галичини / Т. Шіт // Вісник Львівського університету. Серія мистецтвознавство – 2014. – Вип. 14 – С. 57–62.